

BÜCÜRÜ AYARLA

Elmore Leonard 1925 yılında New Orleans'ta doğdu. Aralarında *Mr Paradise*, *Tishomingo Blues*, *Be Cool* ve *The Hot Kid* gibi çok satan romanların da bulunduğu kırk beş kitaba imza attı. Leonard'ın pek çok romanı sinemaya uyarlandı; bunların arasında *Get Shorty*, *Out of Sight*, Quentin Tarantino'nun *Jackie Brown* adıyla uyarladığı *Rum Punch* (*Rom Kokteyli*, YKY, 2018) ve western öyküsü *Three-Ten to Yuma* da vardır. Suç edebiyatının en büyük isimlerine verilen Diamond Dagger Ödülü'ne ve Amerikan PEN'i tarafından verilen Yaşam Boyu Başarı Ödülü'ne layık görülen Elmore Leonard, 2013 yılında Detroit'te öldü.

Sina Baydur Dışişleri Bakanlığı'ndan emekli olduktan sonra, Türkiye Büyükelçisi olarak görev yaptığı Bosna-Hersek ve Slovenya'dan yazarların kitaplarını çevirmeye başladı. Yayımlanmış çevirileri arasında Boşnak yazar Semezdin Mehmedinoviç'in *Saraybosna Blues* adlı kitabı, Dr. Colum Murphy'nin Bosna'daki savaşla ilgili *Aza Beast* adlı anı kitabı, Sloven yazar Drago Jančar'ın *Joyce'un Öğrencisi* ve *Kebanet* adlı öykü kitapları ile *Adsız Ağaç* adlı romanı, yine Slovenyalı bir yazar olan Andrej Blatnik'in *Deri Değışimi* ve *Anlıyorsun Değil mi?* adlı öykü kitapları bulunmaktadır.

*Elmore Leonard'ın
YKY'deki kitapları*

*Rom Kokteyli (2018)
Bücürü Ayarla (2019)*

ELMORE LEONARD

Bücürü Ayarla

Çeviren
Sina Baydur

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5355
Edebiyat - 1525

Bücürü Ayarla / Elmore Leonard
Özgün adı: Get Shorty
Çeviren: Sina Baydur

Kitap editörü: Darmin Hadzibegović
Düzeltili: Korkut Tankuter

Tasarım: Nahide Dikel
Grafik uygulama: Arzu Yaraş

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: (0212) 613 38 46
Sertifika No: 12064

Çeviriye temel alınan baskı: Harper, New York, 2011
1. baskı: İstanbul, Mayıs 2019
ISBN 978-975-08-4479-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2017
Sertifika No: 12334

Copyright © 1990, Elmore Leonard, Inc.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

*İyi adamlardan biri olan
Walter Mirisch'e*

1

Chili'nin on iki yıl önce Miami Beach'e geldiği kış hava insanı ara sıra titretecek derecede soğuktu. South Collins üzerindeki Vesuvio's restoranında öğle yemeğinde Tommy Carlo'yla buluştuğu gün hava sıfır derecedeydi. O gün birisi deri ceketini yürütmüştü; buraya taşınmalarından bir yıl önce karısının Noel hediyesi olarak verdiği ceketini.

Chili de Tommy de, Bay Ridge, Brooklyn'den eski dostlardı ve şimdi ortak iş yapıyorlardı. Tommy Carlo'nun, amcası vasıtasıyla Brooklyn'den bir çeteyle ilişkisi vardı. Momo adlı birinin hesaplarını tutuyor, bahis fişi koçanlarını topluyordu, ta ki Momo onu tefecilik yapmak üzere yüz bin dolarla Miami'ye gönderene kadar. Chili'nin Manzara kardeşler diye anılan birileriyle anne tarafından yakınlığı vardı. Çoğunlukla Bensonhurst'teki Manzara Nakliye ve Depolama Şirketi için çalışır, sigara, TV, VCR, merdiven, giysi, dondurulmuş portakal suyu gibi malları satın alan toptancılar bulurdu... ama hiçbir zaman kendi işinin patronu olamamıştı çünkü İtalyan eğitimiyle büyütülmesine rağmen kanına baba tarafından Sunset Park'lı Porto Riko'lu kanı karışmıştı. Neyse ki Chili'nin kendi işinin patronu olmak, saygı görmek için bu saçma sapan işlere girmek gibi bir derdi yoktu. Bütün bu adamlara sanki kahramanymış gibi davranmak ve komik olduklarını zannettikleri aptal yorumlarını gülümseyerek dinlemek yeterince kötüydü. Yine de 86. Cadde'de veya Cropsey Bulvarı'nda bir restorana girdiğinde, o vakitler genç biri olmasına rağmen, onu tanıyıp adıyla hitap etmeleri ve başında el pençe divan beklemeleri hoşuna gidiyordu. Karısı Debbie evlilikleri boyunca birkaç yıl ve hamile kalana kadar ona kandı. Ancak sonra durum değişti. Debbie artık çocuklu bir aile olacaklarına göre normal bir iş bulması ve "o

insanlarla” ilişkisini kesmesi gerektiğini söyledi ve Chili “Tanrım, peki” deyip Tommy Carlo ile Miami’deki işi kurana kadar ağlayıp sızladı. Debbie’ye, Fontainebleau gibi büyük otellere malzeme satacaklarını söyledi ve ceketini çaldığı güne kadar Debbie buna inandı. Daha bir yıl bile dolmamıştı.

Tommy ile Vesuvio’s’ta yemeklerini bitirmişlerdi. Tommy, arka tarafında bir telefon bulundurdıkları berber dükkânında buluşalım demiş ve Palm Beach modası spor ceketinin yakasının arkasını artık ne işe yarayacaksa kaldırarak dışarı çıkmıştı. Chili ise ceketini almak üzere vestiyere gitti. Ama ne görsün, orada sadece bir iki pardösüyle İkinci Dünya Savaşı’ndan kalma gibi duran yıpranmış deri bir pilot ceketini duruyordu. Chili restoranın müdürünü çağırdı. Siyah renkli bir takım elbise giyen yaşlıca adam neredeyse bomboş olan vestiyere bakıp Chili’ye “Bulamadınız mı? Bunlardan biri değil mi?” diye sordu.

Chili cevaben, “Takım elbise yakası gibi bir parmak boyu yaka klapaları olan siyah deri bir ceket görüyor musun? Görmüyorsun, o zaman bana üç yüz yetmiş dokuz dolar borcun var” dedi. Müdür duvarda asılı yazıyı okumasını söyledi. KAYBEDİLEN EŞYALARDAN SORUMLU DEĞİLİZ yazıyordu. “Gayret gösterirsen eminim olursun” dedi Chili. “Güneşli Florida’ya kıçım donsun diye gelmedim. Anladın mı? Ya ceketimi bulursun ya da karımın Alexander’s’da harcadığı üç yüz yetmiş dokuz doları verirsin.”

Bunun üzerine müdür garsonlardan birini çağırdı ve onunla bir süre İtalyanca bir şeyler konuştu, garson ya endişeliydi ya da peçeteleri katlama işine geri dönmek için acele ediyordu. Chili konuşmalarından birkaç kelimeyi anladı, birkaç defa tekrarladıkları bir ismi yakaladı, Ray Barboni. Bu adı biliyordu, Bones diye çağırdıkları birinin adıydı, sahildeki Cardozo Otel’de rastlamıştı. Ray Bones, kısa süre önce ölmüş olan Ed Grossi adındaki birinin yürüttüğü yerel bir işi devralan Jimmy Capotorto adında biri için çalışıyordu, ama bu ayrı bir hikâyeydi. Müdür garsona dönüp, “Ona, ceketini Bay Barboni’nin ödünç aldığını söyle” dedi.

Garson masum bir seyirci gibi davranarak, “Birisi paltosunu almış ve bu eskiyi bırakmış. Bay Barboni de paltosunu bulamayınca

üzerine tam oturan diğerini giydi. Onu ödünç aldığını söyledi” diye anlattı.

Chili “Bir dakika” diyerek, bir serserinin kendisine ait olmayan bir ceketi almayı normal bir davranışmış gibi gören garsona olayı tekrar anlattı.

“Kesinlikle almadı, sadece ödünç aldı” dedi garson. “Bakın, biz onun paltosunu bulduğumuzda o da ödünç aldığını geri getirecek. Eğer ödünç aldığı sizinkiyse size geri verecek. Ceketi evine dönene kadar giymek üzere aldı, iade edecek.”

“Arabamın anahtarı cebimdeydi” dedi Chili.

Müdürle garson, ikisi birden İngilizce anlamıyormuş gibi Chili’ye baktılar.

Chili devam etti: “Diyorum ki, arabamın anahtarı yoksa, ceketimi almaya nasıl gideceğim?”

Müdür taksi çağırabileceğini söyledi.

“Şunu baştan alalım,” dedi Chili, “benimki gibi pahalı bir ceketin kaybolmasından sorumlu değilsiniz ama Ray Bones’un paltosunu bulacaksınız veya ona yeni bir palto alacaksınız. Bunu mu diyorsunuz?”

Aslında ona palavra sıkmadıklarını anlamıştı; Ray Bones haftada iki üç defa gelen iyi bir müşterileriydi ve üstelik Jimmy Cap’in adamıydı. Bones’un adresini bilmiyorlardı, telefonunun da telefon rehberinde kaydı yoktu. Bunun üzerine Chili berber dükkânından Tommy Carlo’yu aradı, ona durumu anlattı, birkaç defa bu masala inanıp inanmadığını sordu ve geri dönüp kendisini almasını istedi.

“Ceketimi geri istiyorum. Ayrıca bu ukala herifin kafasını tutup kışından çıkaracağım.”

“Televizyonda yarın havanın güzel ve ılık olacağını söylediler. Cekete ihtiyacın olmayacak” dedi Tommy.

“Yahu o ceket bana Debbie’nin Noel hediyesi. Eve döndüğümde nerede olduğunu soracak” dedi Chili.

“Kaybolduğunu söylersin.”

“Bebegi düşürdüğünden beri yataktan çıkmıyor. Onunla konuşamıyorsun. Ona bir şey anlatmanın makul bir yolu yok demek istiyorum.”

“Hey, Chil, öyleyse bir şey söylemezsin” dedi Tommy.

“Herif ceketimi alıyor ve ben ondan geri isteyemiyor muyum?” diye sordu Chili.

Tommy Carlo, Chili’yi restorandan aldı ve o sırada oturduğu, Meridian üzerindeki apartman dairesine götürdü, Chili içeriden çabucak bir şey alacaktı. Chili içeri girerken hiç ses çıkarmamaya gayret etti, girişteki dolabın çekmecesinden bir çift eldiven alıp hemen çıkacaktı, ama Debbie geldiğini duydu.

Yatak odasından seslenerek “Sen misin Ernie?” diye sordu. Ona hiçbir zaman Chili demezdi. Bir şey isteyeceği zaman hasta sesiyle onu canım diye çağırırdı. “Canım, hazır ayaktayken bana mutfaktan bir bardak su ve haplarımı getirir misin lütfen?” Sessizlik. “Ya da boşver – canım? Onun yerine bir bardak süt ve Winn-Dixie’den aldığın o çikolata parçacıklı kurabiyeler var ya, onlardan getirir misin?” diye sorup duruyordu, üç ay önce düşük yapmasından bu yana kullandığı yorgun sesle. Kocasına saat kaç diye sorması bile asırlar alıyordu, oysa başını çevirse yatağın başucundaki sehpa duran saati görebilecekti. Lisedeyken tanışmışlardı. Chili basketbol takımındayken güzel popolu Debbie de ponpon kızların baton çeviren lideriydi. Chili ona saatin üç buçuk olduğunu ve acele bir randevusuna yetişmesi gerektiğini söyledi. Karısının “Canım, bana...” diyerek yeni bir cümleye başladığını duydu ama dışarı çıkmıştı bile.

Ocean Drive üzerindeki Victor Otel’e kadarki birkaç bloklu yolu arabayla alırlarken Tommy Carlo, “Ceketini al ama adamı sinirlendirme, tamam mı? İş karışır, sonra düzeltmesi için Momo’yu aramak zorunda kalabiliriz. Tamam mı? Sonra da Momo zamanını boşuna aldığımız için acısını bizden çıkarır. Buna ihtiyacımız yok, tamam mı?” diye söylendi.

Chili o an, Debbie’nin ilaçlarını sürekli odasına götürdüğüne göre ilaçlar nasıl tekrar mutfakta oluyor diye düşünüyordu. Ama Tommy’nin sesini duydu ve “Merak etme. İstedğin buysa, gereğinden fazla konuşmayacağım” dedi.

Merdivenleri çıkarken siyah deri eldivenlerini taktı, üçüncü kata geldiğinde kapıyı üç kere tıklattı, bekledi, sağ elindeki eldiveni kontrol etti ve Ray Bones kapıyı açar açmaz yumruğu indirdi. Tek yumruk yetmiş, sol elini kullanmasına gerek kalmamıştı. Salonda

bir sandalyenin üzerinde duran ceketini aldı, elleri ve gömleği kan içindeki, öne eğilmiş, burnunu ve ağzını tutan Ray Bones'a bir bakış fırlattı ve dışarı çıktı. Tek kelime söylemedi.

Ernesto Palmer, Chili* lakabını büyürken fevri biri olduğu için almıştı. Bu adı ona, içmediği zamanlarda Bull Line Şirketi için limanda çalışan babası takmıştı. Şimdi Tommy Carlo onun tam Chili olduğunu söylüyordu çünkü artık sakinleşmişti** ve fevri davranmasına gerek yoktu. Ödemelerde gecikmeyle karşılaştıklarında üç kelimedenden fazla konuşmayıp gözlerini devirerek bakması yeterliydi, adam karısının arabasını dahi satıp borcunu hemen öderdi. Chili, işin sırrının borç alan müşteriye nasıl muamele ettiğinde gizli olduğunu söylerdi.

“Biri seni görmeye gelir, ne kadar para istediği veya ne için istediği önemli değildir, ona bir kuruş bile vermeden önce sorarsın, ‘Bu parayı istediğine emin misin? Kâğıt imzalamana veya evini garanti olarak göstermene gerek yok. Haftada bu veya şu kadar, faiziyle geri vereceğine dair söz vermen yeterli. Eğer her hafta hiç değilse faizini zamanında ödeyemeyeceksen şu kahrolası parayı sakın alma, değmez’ dersin. Eğer adam tereddüt gösterir, ‘Eminim, ödeyebilirim...’ gibi bir laf ederse, ona ‘Hayır, sana şimdi tavsiye ediyorum, sakın şu lanet parayı alma’ derim. Adam yalvarır, parayı zamanında ödeyeceğine çocuklarının üzerine yemin eder. Tefeci parasına muhtaç olacak kadar çaresiz olduğunu anlarsın. Ona, ‘Tamam öyleyse, ama vadesini bir kez bile kaçırırsan buraya geldiğine pişman olursun’ dersin. Adama ne yapacağını hiçbir zaman söylemezsin. Bırak hayalinde canlandırсын; senin yapacağından daha kötüsünü hayal edecektir. Yani gerekmedikçe konuşma. Konuşmanın ne gereği var ki?”

Ceketini geri alırken de aynı şekilde davranmıştı. Söylenecek ne vardı ki?

Şimdi her şey Ray Bones'a bağlıydı. Burnunun kırılması ve içine göçen dişleri onu çıldırtmışsa bir şey yapmak zorundaydı. Bazı şeyler önlenemezdi. Tommy Carlo bir süre ortadan kaybolmasını söyledi,

* (İng.) Baharatlı, acılı. (ç.n.)

** Özgün metinde “chilled down”. (ç.n.)

balık avlamaya Keys'e gidebilirdi. Ama hasta Debbie ile bunu nasıl yapabilirdi? Biraz kan görür diye tuvalete bile gitmekten korkuyordu.

Ray Bones'un rövanş için başvuracağı farklı yöntemleri olacağını düşünüyordu. Vesuvio's'ta yemek yerken başını kaldırıyor ve Bones'un kafasına silah doğrulttuğunu görüyordu. Veya arka tarafı ofisleri olan, Arthur Godfrey sokağındaki berber dükkânından çıkarken vuracağını düşünüyordu. Ya da yok, içeride müşteri olmadığı zamanlarda bazen berber koltuklarından birine oturmuş Fred ve Ed'le laflarken gelebilirdi. Bu yöntem Ray Bones'un kısıtlı zekâsına daha uygundu: Berber dükkânı orada duruyordu ve Bones'un da bileceği üzere, Albert Anastasia gibi adamların vuruldukları yerler berber dükkânlarıydı. Chili birden siktir deyip Güneybatı Sekizinci Cadde'ye gitti ve bir Kübalı'dan 38'lik küt burunlu bir tabanca satın aldı: "Meşhur Smit and Wayson, *treinta y ocho*.*"

Olay, dükkânın arka tarafındaki ofiste alacak defterine ödemeleri kaydederken gerçekleşti. Kontrplak duvarın ötesinden Fred'in "Paris mi? Evet, oraya çok gittim. Yetmiş Dokuz'dan sağ yaparsın" dediğini, Ed'inse "Doğru değil, Altmış Sekiz üzerinde. Lexington'dan sadece yirmi yedi kilometre" diye söylendiğini duydu. Sonra da Fred'in, "Neden bahsediyorsun, Paris Kentucky mi yoksa Paris Tennessee mi?" diye sorduğunu. Sonra birden sesler kesildi; soru cevapsız kalmıştı.

Chili başını alacak defterinden kaldırıp dinledi; hiç ses gelmiyordu, masanın çekmecesini açtı ve 38'liği çıkardı. Tabancayı kapıya doğrulttu. Ray Bones koridorun arka tarafında, sonra ofisin girişinde görüldü; suratına bir tabanca doğrultulduğunu görmek onu şaşkına çevirmişti. Elinde tuttuğu büyük Colt tabancayı belki henüz tam nişan almadan sıktı, silah korkunç bir gürültü çıkarırken Chili tetiği çekti ve Bones'un başına ateş etti. 38'liğin kurşunu Ray Bones'u sıyrıp geçti ve Chili'nin sonradan öğrendiğine göre Bones'un kafasında, saçının başladığı noktadan kafasının ortasına kadar, Mt. Sinai hastanesinde otuz dikiş attıkları bir yarık açtı. Chili duvardan iki adet kurşun çıkardı, başka bir kurşunu da evrak dolabında bulup Tommy Carlo'ya gösterdi.

* (İsp.) Otuz sekiz. (ç.n.)